

INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE FILOLOGIA VALENCIANA

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Universitat d'Alacant
Universidad de Alicante

**Màster en Assessorament Lingüístic i Cultura Literària: aplicacions al
context valencià**

Guia docent de l'assignatura: *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*

Professora: Maria Josep Cuenca Ordinyana

1. Dades inicials d'identificació

Nom de l'assignatura:	<i>Teories gramaticals i ensenyament de llengües</i>
Caràcter:	Assignatura obligatòria d'especialitat
Màster:	Màster en Assessorament Lingüístic i Cultura Literària: aplicacions al context valencià
Bloc troncal (primer any) o mòdul d'especialització (segon any):	Mòdul d'especialització: Ensenyament de llengües i cultura literària en l'educació secundària
Institució:	Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana
Professora responsable i institució:	Maria Josep Cuenca Ordinyana, Universitat de València, Facultat de Filologia, Av. Blasco Ibáñez 32, València 46010 maria.j.cuencav.es , telèfon: 963864255

2. Introducció a l'assignatura

Nom de l'assignatura:	<i>Teories gramaticals i ensenyament de llengües</i>
Caràcter:	Assignatura obligatòria d'especialitat
Bloc:	Ensenyament de llengües i cultura literària en l'educació secundària
Professora responsable:	Maria Josep Cuenca Ordinyana

L'assignatura *Teories gramaticals i ensenyament de llengües* és una assignatura d'especialització dins del bloc Ensenyament de llengües i cultura literària en l'educació secundària que fa un repàs a la relació entre les principals teories lingüístiques i els enfocaments i mètodes d'ensenyament de llengües, aplicat a l'àmbit de la secundària. En aquest marc, se centrarà en l'enfocament comunicatiu i, en concret, en el mètode funcional-nocional, d'aplicació a les llengües estrangeres, i en el de les tipologies textuals, més aplicat a les primeres i segones llengües.

Aquesta assignatura té un caràcter introductor respecte a moltes altres de les impartides en el bloc Ensenyament de llengües i cultura literària en l'educació secundària i també a les relacionades amb la dinamització cultural i lingüística, en concret la relacionada amb l'ensenyament de llengües a adults.

3. Volum de treball

Assignatura: 3 crèdits	
Assistència a classes teòriques	12
Assistència a classes pràctiques	8
Preparació classes teòriques	16
Preparació classes pràctiques	6
Preparació treballs classes teòriques	6
Preparació treballs classes pràctiques	9
Realització d'exàmens	2
Preparació d'exàmens	6
Assistència a tutories	4
Assistència a seminaris i activitats	6
TOTAL VOLUM DE TREBALL	75

4. Objectius generals

Assignatura: Teories gramaticals i ensenyament de llengües

Aquesta assignatura explica les relacions entre les principals teories lingüístiques i els mètodes i enfocaments d'ensenyament de llengües més destacats. Ens proposem els objectius següents:

Familiaritzar-se amb les principals teories lingüístiques i la seua relació amb l'ensenyament de llengües.

Conèixer les característiques dels principals mètodes i enfocaments d'ensenyament de llengües: característiques, tipus de gramàtica que s'hi relació i limitacions.

Analitzar els trets característics de l'enfocament comunicatiu i de dos mètodes que s'hi associen (el funcional-nocional i les tipologies textuais).

Plantejar dels principis del treball de la gramàtica des d'una perspectiva textual i comunicativa, com a alternativa a la perspectiva tradicional.

Considerar els factors contextuais que incideixen en l'ensenyament-aprenentatge de llengües.

5. Continguts

Assignatura: Teories gramaticals i ensenyament de llengües

1. Lingüística i ensenyament de llengües

- 1.1. Lingüística teòrica i lingüística aplicada
- 1.2. La relació lingüística-ensenyament de llengües

2. Gramàtica tradicional i mètode gramàtica-traducció

- 2.1. Característiques generals de la gramàtica tradicional
- 2.2. El mètode gramàtica-traducció
- 2.3. L'ensenyament de llengües tradicional

3. Lingüística estructural i mètode audiolingual

- 3.1. Característiques generals de la lingüística estructural
- 3.2. El mètode audiolingual
- 3.3. L'anàlisi contrastiva i el tractament dels errors

4. Gramàtica generativa i enfocament cognitiu

- 4.1. Característiques generals de la gramàtica generativa
- 4.2. L'enfocament cognitiu i la influència del generativisme en l'ensenyament de llengües
- 4.3. L'anàlisi d'errors i la interllengua

5. Lingüística textual i enfocament comunicatiu

- 5.1. Característiques generals de la lingüística textual
- 5.2. L'enfocament comunicatiu
- 5.3. El mètode funcional-nocional
- 5.4. Les tipologies textuais

6. El treball didàctic de la gramàtica

- 6.1. Concepte i tipus de gramàtica
- 6.2. El tractament de la gramàtica en els diferents mètodes d'ensenyament de llengües
- 6.3. L'enfocament comunicatiu de la gramàtica

6. Destreses

Assignatura: Teories gramaticals i ensenyament de llengües
<ul style="list-style-type: none">- Reconèixer les aportacions de la lingüística teòrica i aplicada a l'ensenyament de llengües- Saber descriure les característiques dels principals mètodes i enfocaments d'ensenyament de llengües.- Ser capaç d'analitzar els punts forts i febles de materials d'ensenyament de llengües- Desenvolupar estratègies per treballar la gramàtica des d'una perspectiva textual i comunicativa

7. Actituds i habilitats socials

Assignatura: Teories gramaticals i ensenyament de llengües
<ul style="list-style-type: none">- Creació de dinàmica de grups per al treball didàctic de la llengua- Capacitat d'adaptar les propostes dels materials d'ensenyament a les necessitats de l'aula- Capacitat de proposar activitats adequades per a l'ensenyament de la llengua d'acord amb diferents paràmetres

8. Temari

Assignatura: Teories gramaticals i ensenyament de llengües		
	Tema	Hores presencials
1.	Lingüística i ensenyament de llengües	0,5
2.	Gramàtica tradicional i mètode gramàtica-traducció	2
3.	Lingüística estructural i mètode audiolingual	1,5
4.	Gramàtica generativa i enfocament cognitiu	1
5.	Lingüística textual i enfocament comunicatiu	4
6.	El treball didàctic de la gramàtica	3

9. Bibliografia i altres recursos

Bibliografia de lectura obligatòria

1. Cuenca, M. J. (2000). "Lingüística teòrica i lingüística aplicada a l'ensenyament de llengües", A: J. Julià (ed.). *L'ensenyament del català com a L2. De la teoria a la pràctica*. Quaderns de Sintagma 4, Lleida, Publicacions de la Universitat de Lleida, 35-50.
2. Cassany, D.; Luna, M.; Sanz, G. (1993). "El sistema de la llengua". A: *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 306-369 (cap. 7, apartats 7.2 i 7.3).

Bibliografia bàsica

- Articles 33, *Ensenyar gramàtica: sintaxi*. Barcelona: Graó, maig-juny 2004.
- Camps, A.; T. Colomer, ed. (1997). *L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua i la literatura en l'educació secundària*. Barcelona: ICE de la Universitat de Barcelona/Horsori.
- Cassany, D.; Luna, M.; Sanz, G. (1993). *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó.
- Castellà, J. M. (1992). *De la frase al text. Teories de l'ús lingüístic*. Barcelona: Empúries.
- Cuenca, M. J. (1992). *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*. València: Tàndem.
- Cuenca, M. J. ed., (1994). *Lingüística i ensenyament de llengües*. València: Servei de Publicacions de la Universitat de València.
- Julià J. ed., (1999). *L'ensenyament del català com a L2. De la teoria a la pràctica*. Quaderns de Sintagma 4, Lleida, Publicacions de la Universitat de Lleida.

Bibliografia complementària

- Bassols; M. M.; A. Torrent (1996). *Models textuels. Teoria i pràctica*. Vic: Eumo.
- Camps, A. et al. (1990). *Text i ensenyament*. Barcelona: Barcanova.
- Camps, A.; M. Ferrer, ed. (2000). *Gramàtica a l'aula*, Barcelona, Graó.
- Camps, A.; T. Colomer, eds. (1997). *L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua i la literatura en l'educació secundària*. Barcelona: ICE de la Universitat de Barcelona/Horsori.
- Castellà, J. M. (1994). "Les tipologies textuels". A: M. J. Cuenca (ed.). *Lingüística i ensenyament de llengües* (pàg. 109-124). València: Servei de Publicacions de la Universitat de València.
- Cuenca, M. J. (1994). "La gramàtica i les gramàtiques en l'ensenyament de llengües". A: M. J. Cuenca (ed.). *Lingüística i ensenyament de llengües*. València: Servei de Publicacions de la Universitat de València, 15-34.
- Lomas, C.; Osoro, A., eds. (1993). *El enfoque comunicativo de la enseñanza de la lengua*. Barcelona: Paidós.
- Mas, M.; Melcion, J., Rosanas, R.; Vergès, M. H. (1992). *Nivell Llindar*. Consell d'Europa. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- Richards, Jack C. & Rodgers, Theodore S. (1986). *Approaches and Methods in Language Teaching*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Rodríguez, C.; Zayas, F. (1994). "Reflexión gramatical y uso de la lengua. Guía de recursos". *Textos de Didáctica de la Lengua y de la Literatura*. 2, 77-93.
- Textos de Didáctica de la Lengua y de la Literatura* 10.

10. Coneixements previs

Assignatura: Teories gramaticals i ensenyament de llengües
- Coneixement general de la història de la lingüística general en el segle XX

11. Metodologia

Assignatura: Teories gramaticals i ensenyament de llengües

La impartició de l'assignatura constarà de:

- 12 hores classes teòriques, on s'explicaran els conceptes bàsics (més 6 hores de preparació, per a consultar bibliografia i aclarir conceptes); les classes teòriques es complementaran amb la lectura de 2 capítols de llibre relacionats amb els continguts explicats (6 hores preparació de les classes teòriques: lectura dels articles i síntesi)
- 8 hores de classes pràctiques, en què es corregiran els diferents exercicis proposats, que es realitzaran en les 9 hores de treball pràctic juntament amb 6 hores de preparació d'aquest treball.
- Un treball conjunt del bloc "Ensenyament de llengües i cultura literària en l'educació secundària". (10 hores corresponents a aquest mòdul)
- Un examen, consistent en un control de lectura dels capítols de llibre treballats (2 hores de realització + 6 de preparació).

12. Avaluació de l'aprenentatge

Assignatura: Teories gramaticals i ensenyament de llengües

a) El bloc "Ensenyament de llengües i cultura literària en l'educació secundària" té una activitat comuna a tots els mòduls que consisteix en un treball individual, entre diferents temes proposats per la direcció del màster, en els quals s'apliquen transversalment els coneixements adquirits. Aquest treball, realitzat sota la direcció d'un tutor entre el professorat del bloc, serà revisat per tots els professors i implicarà el 50% de la nota de cada assignatura cursada.

b) L'assignatura tindrà, a més, una avaluació continuada, que serà equivalent al 50% de la nota i es basarà en:

- assistència regular a classe i participació activa;
- realització de pràctiques de classe;
- control de lectura, el darrer dia d'impartició del mòdul

En el cas d'estudiants per la modalitat virtual, s'avaluaran les pràctiques i les ressenyes de les lectures, que s'hauran de lliurar en les dates fixades.

Per a aprovar el mòdul cal haver superat almenys un 40% de la qualificació de cadascuna de les parts (treball de bloc i pràctiques de mòdul).

N.B: Excepcionalment i amb justificació prèvia, en el cas de no haver seguit, presencialment o virtualment, l'assignatura durant el període d'impartició o no haver lliurat les pràctiques en les dates fixades, es podrà superar el mòdul lliurant les pràctiques fetes a classe i les ressenyes de les lectures i fent, a més, una prova escrita en què es demostre haver assolit els continguts i els objectius de l'assignatura.